

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้การควบคุมสุขภาพ
และปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคนในชนบท
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวชมภู วิสุทธิเมธีกร



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-128-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN HEALTH KNOWLEDGE, PERCEIVED HEALTH STATUS,
PERCEIVED HEALTH LOCUS OF CONTROL, AND PERSONAL FACTORS WITH
HEALTH PROMOTION BEHAVIORS OF MIDLIFE WOMEN
IN THE RURAL NORTHEASTERN REGION

Miss Chompoo Visutimateekorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Program in Nursing Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-128-8

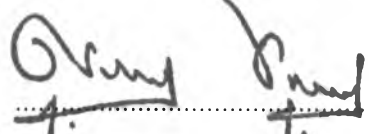
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพ
การรับรู้การควบคุมสุขภาพและปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริม
สุขภาพของสตรีวัยกลางคนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย นางสาวชมภู วิสุทธิเมธีกร


สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล

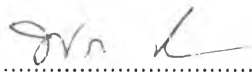
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤณี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤณี)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชมนู วิสุทธิเมธีกร : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้การควบคุมสุขภาพและปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (RELATIONSHIPS BETWEEN HEALTH KNOWLEDGE, PERCEIVED HEALTH STATUS, PERCEIVED HEALTH LOCUS OF CONTROL, AND PERSONAL FACTORS WITH HEALTH PROMOTION BEHAVIORS OF MIDLIFE WOMEN IN THE RURAL NORTHEASTERN REGION)

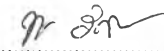
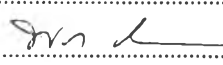
อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุชาติ ; 147 หน้า. ISBN 974-638-128-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้การควบคุมสุขภาพและปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสตรีวัยกลางคนที่อยู่ในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 397 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับปานกลาง
2. ความรู้ด้านสุขภาพของสตรีวัยกลางคนอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่การรับรู้ภาวะสุขภาพและการรับรู้การควบคุมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพและความเชื่ออำนาจภายในตนด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความเชื่ออำนาจผู้อื่นด้านสุขภาพและความเชื่ออำนาจความบังเอิญด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวและสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติต 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970381236 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION PROGRAMME

KEY WORD: HEALTH PROMOTION BEHAVIORS / HEALTH KNOWLEDGE / PERCEIVED HEALTH

STATUS / PERCEIVED HEALTH LOCUS OF CONTROL / MIDLIFE WOMEN

CHOMPOO VISUTTIMATEEKORN : RELATIONSHIPS BETWEEN HEALTH

KNOWLEDGE, PERCEIVED HEALTH STATUS, PERCEIVED HEALTH LOCUS OF

CONTROL, AND PERSONAL FACTORS WITH HEALTH PROMOTION BEHAVIORS OF

MIDLIFE WOMEN IN THE RURAL NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR :

ASSIST. PROF. PUANGTIP CHAIPHIBALSARISDI, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-638-128-8.

The purposes of the study were to study the health promotion behaviors of midlife women in the rural Northeastern Region, and to search for the variables that correlated with health promotion behaviors of the midlife women. These variables were health knowledge, perceived health status, perceived health locus of control, and personal factors. The research subjects consisted of 397 midlife women in the rural Northeastern Region, selected by multi-stage sampling technique. Instrument was the questionnaire.

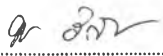
The results of this study were as follows :

1. Health promotion behaviors of midlife women in the rural Northeastern Region were at the moderate level.
2. Health knowledge of the midlife women was at the fairly good level but perceived health status and perceived health locus of control were at the moderate level.
3. Health knowledge, perceived health status and internal health locus of control were positive significant correlated to health promotion behaviors of the midlife women, at the .05 level.
4. Powerful others health locus of control and chance health locus of control were negative significant correlated to health promotion behaviors of the midlife women, at the .05 level.
5. Education status, family income and marital status were not significant correlated to health promotion behaviors of the midlife women, at the .05 level .

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติ..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำข้อคิดเห็น ตลอดจนให้ความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพิม ศุภคັນสนีย์และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและความช่วยเหลือในการทำวิจัยตลอดมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างสตรีวัยกลางคนทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีและเนื่องจากทุนวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่สุธรรม และน้องวิทยา วิสุทธิเมธีกร คุณช้อนกลิน สุท่ามา คุณฟูศักดิ์ บุญยกุลศรีรุ่ง คุณกัณฐ เวหน คุณพัชราวดี ดวงศรี คุณดิศกุล คงสตรี คุณอิสราภรณ์ มุขภักดี และกัลยาณมิตรทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ชมภู วิสุทธิเมธีกร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1	บทนำ.....1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....6
1.3	คำถามการวิจัย.....6
1.4	แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....6
1.5	ขอบเขตของการวิจัย.....8
1.6	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....9
1.7	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....14
2.1	ทฤษฎีพฤติกรรมตามพัฒนาการในวัยกลางคน.....14
2.2	ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวในวัยกลางคน.....15
2.3	ความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของสตรีวัยกลางคน.....16
2.4	สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสตรีวัยกลางคนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....30
2.5	นโยบายการส่งเสริมสุขภาพสตรีวัยกลางคน.....32
2.6	ความหมายของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....34
2.7	พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน.....37
2.8	รูปแบบการเกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		
	2.9 ปัจจัยที่ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน.....	55
	2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....	65
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
	3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
5	สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	106
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	108
	5.2 การอภิปรายผล.....	109
	5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	117
	5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	117
	รายการอ้างอิง.....	118
	ภาคผนวก.....	125
	ภาคผนวก ก รายชื่อของจังหวัด อำเภอบ้านนอก ตำบลและหมู่บ้านนอกเขตเทศบาล ที่เป็นตัวแทนประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	126
	ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	129
	ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	133
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	135
	ประวัติผู้วิจัย.....	147

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	ความเที่ยงของแบบสอบถามของข้อมูลทดลองและข้อมูลจริง.....84
2	จำนวนและร้อยละของสตรีวัยกลางคน จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และอาชีพหลักของสตรีวัยกลางคน.....87
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน การรับประทานอาหารของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....88
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน การออกกำลังกายของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....89
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน ความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....90
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน การจัดการกับความเครียดของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....91
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน การสร้างแรงสนับสนุนระหว่างบุคคลของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....92
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้าน การตระหนักและยอมรับในคุณค่าแห่งตนของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....93
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ของสตรีวัยกลางคนจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม93
10	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละและระดับของความรู้ด้านสุขภาพของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....94
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการรับรู้ภาวะสุขภาพ ของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....95

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตาราง

12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการรับรู้การควบคุมสุขภาพ ของสตรีวัยกลางคน จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	95
13	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม ของสตรีวัยกลางคน.....	97
14	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านการรับประทานอาหารของสตรีวัยกลางคน.....	98
15	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านการออกกำลังกายของสตรีวัยกลางคน.....	99
16	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองของสตรีวัยกลางคน.....	100
17	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านการจัดการกับความเครียดของสตรีวัยกลางคน.....	101
18	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านการสร้างแรงสนับสนุนระหว่างบุคคลของสตรีวัยกลางคน.....	102
19	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านการตระหนักและยอมรับในคุณค่าแห่งตนของสตรีวัยกลางคน.....	103
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ การรับรู้ภาวะสุขภาพ และการรับรู้การควบคุมสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของสตรีวัยกลางคน ทั้งโดยรวมและรายด้าน.....	105

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ลำดับขั้นของสามปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ.....	50
2	รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพของ Pender (1987).....	55
3	รูปแบบการก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน.....	62
4	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	71
5	เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง.....	75